

TÜRKİYE VE AVRUPA BİRLİĞİ ÜYESİ ÜLKELERDEN SEÇİLEN BANKALARIN FİNANSAL TABLOLARINDA SUNULAN MUHASEBE POLİTİKALARININ ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ*

Dr. Burcu Gürol**

Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN***

Muhasebe Bilim
Dünyası Dergisi
Aralık 2016; 18 (4); 721 - 740

721

ÖZ

Bankaların Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına uyum düzeylerini görebilmek amacıyla yapılan bu çalışmada Türkiye ve Avrupa Birliği üyesi 5 ülkeden seçilen bankaların finansal tabloları incelenerek UFRS gereklerine ne düzeyde uydukları araştırılmıştır. Araştırma kapsamındaki ülkeler, bankacılık sektörü aktif büyüklükleri Avrupa Merkez Bankası verilerine göre en büyük 4 ülke olan Almanya, İngiltere, Fransa, İtalya ile İsveç'tir. Bu seçimle Orta, Kuzey, Güney ve Batı Avrupa ülkelerinden bankacılık alanındaki finansal raporlama farklılıkları da görülmeye çalışılmıştır. Çalışmanın verileri örnekleme yer alan bankaların 2014 yılı finansal tablolarıdır. Çalışma sonucunda örnekleme yer alan bankaların UFRS gereklerine büyük oranda uydukları, finansal tabloların sunuluşunda belli formatın olmayışının finansal bilgi kullanıcıları için zorluk yaratmaya devam ettiği, Türk bankasının da küresel anlamda öneme sahip diğer bankalar kadar UFRS uyumlu finansal raporlama yaptığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Banka dipnotları, UFRS

JEL Sınıflandırması: M41

EXAMINATION OF ACCOUNTING POLICIES PRESENTED IN THE FINANCIAL STATEMENTS OF BANKS FROM TURKEY AND SELECTED EUROPEAN UNION COUNTRIES IN TERMS OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS

ABSTRACT

This study whose objective is to evaluate the banks' compliance level of IFRS focuses on the financial statements of banks selected from Germany,

* Makale gönderim tarihi: 11.11.2016; kabul tarihi: 29.11.2016

Bu çalışma Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Nalan AKDOĞAN danışmanlığında Burcu GÜROL tarafından hazırlanan "Bankaların Finansal Tablolarında Sunulan Muhasebe Politikalarının Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Açısından İncelenmesi" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

** Başkent Üniversitesi, Ticari Bilimler Fakültesi, bguro@baskent.edu.tr

*** Başkent Üniversitesi, Ticari Bilimler Fakültesi, nakdogan@baskent.edu.tr

England, France, Italy and Sweden within the framework of the total assets of the banking sector according to European Central Bank data. This selection aims to provide the opportunity to observe the financial reporting differences from the banking perspective among the Central, Northern, Southern European countries. Sample data of this study belongs to the financial statements of the year-2014. The findings of this study show that the banks in this sample are largely in compliance with IFRS requirements but the lack of a clear format in presenting financial statements still create difficulties to the users of financial information. In addition, it was observed that Turkish banks do IFRS compliant reporting like globally important banks.

Keywords: Bank Disclosures, IFRS

JEL Classification: M41

1. GİRİŞ

Bilim ve teknolojinin hızlı gelişimi muhasebe uygulamalarında da etkilerini göstermektedir. Küreselleşmenin farklı ülkeler arasında ticaret faaliyetlerini kolaylaştırıyor olması, işletmeleri kendi ülkeleri dışında da faaliyette bulunmaya yöneltmektedir.

Bu yönelim, işletmenin ürettiği muhasebe bilgisi ile ilgilenen iç ve dış kullanıcı sayılarını artırmaktadır. Farklı ülkelerde faaliyette bulunan işletmeler, farklı ülkelere farklı kullanıcılara muhasebe bilgilerini sunmak durumunda kalmaktadırlar.

Bu ve benzeri zorlukları ortadan kaldırmak ve farklı ülkelerde ortak bir muhasebe çatısı oluşturabilmek adına 1973 yılında UMSK (Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu) kurulmuştur. Kurul muhasebe uygulamaları bakımından ülke farklılıklarını ortadan kaldırmayı amaç edinmiştir. 2002 yılında Avrupa Birliği'nin Kurul'un yayınladığı standartların üye ülkeler tarafından uygulanması gerektiği yönündeki kararı standartların birçok ülke tarafından uygulanmasına neden olmuştur. Türkiye de bu konuda Birlik kararları çerçevesinde düzenlemeler yaparak standartları uygulamaya almıştır.

Her ne kadar standartlar birçok ülke tarafından kabul görmüş olsa da uygulamada farklılıklar bulunduğunu gösteren birçok akademik çalışma mevcuttur.

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları bazlı bu araştırmada; Türkiye, Almanya, İngiltere, Fransa, İsveç ve İtalya'dan oluşan 6 ülkeden 6 bankaya ait 2014 yılı finansal tablo seti incelenerek ülkelerin

bankacılık sektörlerinin Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına uyum düzeyleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Literatürde yer alan, işletmelerin ve bankaların finansal tablolarının UFRS'lere uyumu konusundaki önemli çalışmalar bu kısımda incelenmiştir.

Meek ve diğerleri (1995), İngiltere, Amerika ve Avrupa kıtasından çeşitli firmaların yıllık finansal tabloları üzerinde, belirledikleri 85 endekse yaptıkları çalışma sonucunda bilgi çeşidine göre açıklama içeriklerinin değişiklik gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır.

Botosan (1997), 122 firmanın finansal tabloları üzerinde yaptığı çalışmada, sayısal bilgilerin sözel bilgilere göre daha ağırlıklı olduğu bir endeks oluşturmuş ve düşük özsermaye maliyeti ile açıklama düzeyi arasında bir ilişki bulunduğu sonucunu açıklamıştır.

Botosan (2002), 2002 yılında bu çalışmasını, özsermaye maliyeti, yatırımcı ilişkisi faaliyetleri ve açıklama seviyesi arasındaki ilişkiyi ortaya koymak üzere yenilemiş, öz sermaye maliyeti ile yatırımcı ilişkisi faaliyetleri arasında bir ilişki bulamamıştır.

Depoers (2000), 102 Fransız firmanın 1995 yılı finansal tabloları üzerinde yaptığı çalışmada gönüllü yapılan açıklamaların, işletme büyüklüğü, yurtdışında faaliyette bulunma gibi değişkenlerle ilişkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Street ve Bryant (2000), yaptıkları çalışmada Amerikan borsalarında işlem görmekte olan ve görmekte olmayan firmalardan belirledikleri çalışma grubunun 1998 yılı finansal tablolarını inceleyerek, borsada işlem gören firmaların görmeyenlere göre dipnot açıklama uyum düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna varmışlardır. Aynı çalışmada işletmenin büyüklüğü ve işletme kârlılığının standartların getirdiği dipnot açıklama kriterlerine uyum konusunda etkisi olmadığı vurgulanmıştır.

Street ve Gray (2002), ACCA (Association of Chartered Certified Accountants-Yeminli Mali Müşavirler Derneği) sponsorluğunda dünya genelinde rastgele belirledikleri firmaların finansal tabloları üzerinde yaptıkları çalışma sonucunda standartlara uyum ile büyük denetim

firmaları tarafından denetlenmek, şirketin ikamet ettiği ülke gibi durumlar arasında ilişki bulunduğu, Çin'de ikamet eden firmaların uyum düzeyleri yüksek iken, Fransa'da ikamet eden firmaların uyum düzeylerinin düşük olduğu sonucuna ulaşmışlardır

Çankaya (2007), Türkiye, Rusya ve Çin'de faaliyette bulunan ve aynı zamanda New York Borsası'na kote 3 büyük şirketin finansal tabloları üzerinde yaptığı analizle Türkiye ve Çin'in ulusal muhasebe standartlarının UFRS'lerle büyük benzerlikleri olduğu, Rusya'da ise devletin ekonomik reformlar üzerinde etkisinin büyük oluşu nedeniyle UFRS'lere uyum konusunda başarısız bir uyum durumunun bulunduğu sonucuna varmıştır.

Glaum ve Street (2003), Alman borsasında hisse senetleri işlem gören firmalardan 100 UFRS uygulayan, 100 US GAAP uygulayan firmanın finansal tablolarında, kabul ettikleri standartlara uyum düzeyleri üzerinde çalışma yapmışlar ve uyum düzeylerinin %41.6 ile %100 arasında değiştiği, ortalamanın %83.7 olduğu ve UFRS' lere uygun finansal tablo hazırlayan şirketlerin uyum düzeylerinin US GAAP' e uygun finansal tablo hazırlayan firmalara göre daha düşük olduğu sonucuna varmışlardır.

Daske ve Gebhart (2006) finansal tablolar üzerinde yaptıkları çalışmalarla UFRS' leri gönüllü ya da zorunlu olarak uygulayan Avusturya, Almanya ve İsviçre firmalarının raporlama kalitelerinin arttığı sonucuna varmışlardır.

Barth, Landsman ve Lang (2008), 21 ülkeden seçtikleri finansal tablolar üzerinde yaptıkları çalışmalarında UFRS'lere göre hazırlanan finansal tablolarda muhasebe kalitesinin yükseldiği, kâr yönetiminin azaldığını belirtmişlerdir.

Armstrong ve diğerleri (2010), UFRS'lerin uygulanmasının etkilerini, gözlemek amacıyla 18 Avrupa ülkesinden 3265 firma üzerinde yaptığı çalışmada, firmaların borsadaki tepkilerinin, UFRS'lere uygun finansal tabloların hazırlanması durumunda bilgi kalitesinin artacağı ve asimetrik bilginin azalacağı şeklindeki yatırımcı beklentileri ile uyumlu olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Öztürk (2011), Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, Avustralya ve Türkiye'den seçtiği 162 borsaya kote işletmenin finansal tablo dipnotlarını incelediği çalışması sonucunda, ülkelerin muhasebe politikalarına ilişkin eğilimlerini tespit etmiş, politikaların

açıklamasında kullanılan dilin çok sayıda kalıplaşmış ifade içerdiğini, ülkelerin genellikle kendi yerel muhasebe politikalarına bağlı kaldıklarını ifade etmiştir.

Ramanna ve Sletten (2009), Avrupa yer almayan 102 ülkenin 2002-2007 yılındaki verilerini inceleyerek, güçlü ülkelerin UFRS'leri uygulamak konusunda ve IASB içinde görev almak konusunda daha az gönüllü oldukları sonucuna varmışlardır (2009).

Hossfeld (2004), UFRS' lere uygun olarak finansal tablo hazırladıklarını belirten, 11 farklı ülkeden 26 Avrupa bankasının 2000-2001-2002 yıllarına ait finansal tablolarını incelemiş ve karşılaştırılabilirlik konusunda iyileşmeler görülse de ciddi eksiklerin olduğu sonucuna varmıştır.

Woods ve Marginson (2004), FRS 13 olarak yayınlanan İngiliz muhasebe standardının etkilerini görebilmek için 9 İngiliz bankasının finansal tabloları üzerinde yaptıkları çalışmada, finansal tablo açıklamalarının kullanıcılar açısından yetersiz olduğu sonucuna varmışlardır.

2003 yılında BIS (Bank Of International Settlements- Uluslararası Ödemeler Bankası) tarafından, uluslararası faaliyette bulunan 54 bankanın finansal tabloları üzerinde yapılan incelemede, finansal tabloların finansal durumu açıklama seviyelerinin yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ahmed ve Dey (2010), Bangladeş' te faaliyet gösteren 148 bankadan 122 bankanın finansal tabloları üzerinde yaptıkları çalışmada, bankaların 2002- 2006 yılları arasında yayınladıkları finansal tabloları incelemişler ve belirledikleri 144 maddeden oluşan endeksi baz alarak, en yüksek açıklama seviyesine sahip banka ve en düşük açıklama seviyesine sahip bankayı belirlemişlerdir.

3. VERİLERİN TEMİNİ VE ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

3.1. Çalışmanın Örnekleme

Bu çalışma, Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, İsveç ve Türkiye'den ülke karakteristiğini yansıtacak 1'er bankanın finansal tabloları incelenerek hazırlanmıştır. Araştırma kapsamında yer alan ülkeler, AMB(Avrupa Merkez Bankası) verilerine göre 2014 yılı bankacılık

sektörü aktif büyüklükleri en yüksek 4 Avrupa ülkesi olan Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya ile İskandinav ülkelerindeki banka finansal tablo yapısı üzerinde de inceleme yapabilmek amacıyla çalışma kapsamına alınan İsveç ve-Türkiye'dir. Bu seçimle, çalışma Batı, Orta, Kuzey ve Güney Avrupa ile Türkiye bankalarının finansal tablolarını karşılaştırma olanağı sağlamaktadır.

Araştırmada, seçilen her ülkeden, bir banka belirlenmiş ve bu bankanın finansal tabloları üzerinde çalışılmıştır. Bankalar, ülke karakteristiğini yansıtacak nitelikteki, ticari bankalardır. Türkiye dışında tüm ülkelerin bankaları FSB¹ (Financial Stability Board-Finansal İstikrar Kurulu) tarafından belirlenen G-SIB² bankalar (Global Systemically Important Banks- Küresel Sistemdeki Önemli Bankalar) listesinde yer alan bankalardır. G-SIB bankalar listesi BCSB³ ve FSB tarafından hazırlanmaktadır.

Araştırma kapsamında yer alan bankalar **Tablo 1**'de belirtilmiştir.

Tablo 1. Çalışmada Finansal Tabloları İncelenen Bankalar

Almanya	Commerz Bank
Fransa	BNP Paribas Bank
İngiltere	HSBC Bank
İtalya	Uni Credit Bank
İsveç	Nordea Bank
Türkiye	İş Bankası

3.2. Çalışmanın Metodolojisi

Araştırma kapsamında belirlenen 104 adet kriterin bir bölümü standartların gerekli gördüğü açıklamanın var ya da yok oluşuna göre değerlendirilirken, bir bölümü de yapılan açıklamaların içeriği ile ilgili olduğundan sözel olarak değerlendirilmiştir. Böylelikle örnekleme yer alan banka finansal tablolarının hem şekil hem de içerik olarak UFRS'ler ile uyum içinde olup olmadıkları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

¹ FSB (Finansal İstikrar Kurulu) :2009 G-20 toplantısı sonrasında, global finansal sistemi gözlemek ve tavsiyelerde bulunmak amacıyla kurulmuştur.

² G-SIB: Global Sistemin Önemli Bankaları

³ BCSB (Basel Committee on Banking Supervisor) : Basel Bankacılık Denetimi Komitesi

Türkiye Ve Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerden Seçilen Bankaların Finansal Tablolarında Sunulan Muhasebe Politikalarının Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Açısından İncelenmesi

3.3. Çalışmanın Kapsamı

2014 yılı standartlar seti toplam 13 UMS, 28 UFRS olmak üzere 41 standarttan oluşmaktadır. Araştırma kapsamına alınan standartlar **Tablo 2**'de belirtilmiştir.

Tablo 2. Araştırma Kapsamında İncelenen Standartlar

UMS 1	Finansal Tabloların Sunuluşu
UMS 7	Nakit Akış Tabloları
UMS 8	Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar
UMS 10	Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar
UMS 12	Gelir Vergileri
UMS 16	Maddi Duran Varlıklar
UMS 18	Hasılat
UMS 19	Çalışanlara Sağlanan Faydalar
UMS 21	Kur Değişiminin Etkileri
UMS 23	Borçlanma Maliyetleri
UMS 24	İlişkili Taraf Açıklamaları
UMS 26	Emeklilik Fayda Planlarında Muhasebeleştirme ve Raporlama
UMS 28	İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar
UMS 32	Finansal Araçlar: Sunum
UMS 33	Hisse Başına Kazanç
UMS 36	Varlıklarda Değer Düşüklüğü
UMS 37	Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar
UMS 38	Maddi Olmayan Duran Varlıklar
UMS 39	Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme
UFRS 2	Hisse Bazlı Ödemeler
UFRS 5	Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler
UFRS 7	Finansal Araçlar: Açıklamalar
UFRS 8	Faaliyet Bölümleri

UFRS 10	Konsolide Finansal Tablolar
UFRS 12	Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar
UFRS 13	Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü

Tablo 2'de de görüleceği üzere 26 standart çalışma kapsamında incelenmiştir. Kapsama alınmayan standartlar ise **Tablo 3**' te gösterilmektedir.

Tablo 3. Çalışma Kapsamına Alınmayan Standartlar

UMS 2	Stoklar
UMS 11	İnşaat Sözleşmeleri
UMS 17	Kiralama İşlemleri
UMS 20	Devlet Teşvikleri
UMS 27	Bireysel Tablolar
UMS 29	Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama
UMS 34	Ara Dönem Finansal Raporlama
UMS 40	Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller
UMS 41	Tarımsal Faaliyetler
UFRS 1	Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması
UFRS 3	İşletme Birleşmeleri
UFRS 4	Sigorta Sözleşmeleri
UFRS 6	Maden Kaynaklarının Araştırılması ve Denetlenmesi
UFRS 9	Finansal Araçlar
UFRS 11	Müşterek Anlaşmalar

Tablo 3'te yer alan standartlardan UMS 2 Stoklar Standardı bankaların ilgili kalemlerinin bakiyelerinin düşük olması nedeniyle çalışma kapsamına alınmamıştır.

UMS 20 Devlet Teşvikleri Standardı incelenen tüm bankaların devlet teşviklerinden faydalanmış olmamaları sebebiyle, UMS 27 Bireysel Finansal Tablolar Standardı ise bankaların bireysel finansal tablolarını yayınlamamaları nedeniyle kapsam dışı bırakılmıştır.

Türkiye Ve Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerden Seçilen Bankaların Finansal
Tablolarında Sunulan Muhasebe Politikalarının Uluslararası Finansal Raporlama
Standartları Açısından İncelenmesi

UMS 11 İnşaat Sözleşmeleri, UMS 40 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller, UMS 41 Tarımsal Faaliyetler, UFRS 3 İşletme Birleşmeleri, UFRS 4 Sigorta Sözleşmeleri, UFRS 11 Müşterek Anlaşmalar, UFRS 6 Maden Kaynaklarının Araştırılması ve Denetlenmesi Standartları bankaların bu tür faaliyetlerinin hiç bulunmaması ya da önemsiz olması sebebiyle çalışma içerisinde incelenmemiştir.

UMS 17 Kiralama İşlemleri, UFRS 1 Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması örnekleme yer alan bankalarda bu konulara ilişkin açıklama bulunmaması, UMS 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardı, incelenen ülkelerde yüksek enflasyon ortamının bulunmaması nedeniyle kapsam dışı bırakılmıştır.

UMS 34 Ara Dönem Finansal Raporlama standardı, örnekleme bankaların yıl sonu finansal tablo setleri alındığından çalışma dışında tutulmuştur.

UFRS 9 Finansal Araçlar Standardı ise incelenen finansal tablolar hazırlıktan sonra uygulanmaya başlanacağından bu çalışmada yer almamaktadır.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Seçilen UFRS'lerin finansal tablolarda sunulmasını istediği muhasebe politikalarından, bankalar özelinde açıklanmasının gerekli olduğu düşünülen 104 politika belirlenmiş ve örnekleme yer alan bankaların bu 104 kriteri sağlayıp sağlamadıklarına ilişkin aşağıda yer alan sonuçlara ulaşılmıştır.

Aktif büyüklüğü olarak örnekleme yer alan bankalardan oldukça küçük olan Türk bankasının UFRS'nin gereklilikleri konusunda örnekleme yer alan ve küresel olarak öneme sahip diğer 5 bankayla eşit şekilde standartlara uygun raporlama yaptığı görülmüştür. Farklılıklar olsa da örnekleme yer alan tüm bankaların UFRS uyum düzeyleri aynı seviyelerdedir.

Finansal Tabloların sunuluşu standardı kapsamında yapılan incelemede, bankaların finansal tablolarını UFRS uyumlu olarak hazırladıklarını ifade ettikleri görülmüştür. Bu ifadenin yanında Avrupa

Birliği üyesi ÷lke bankalarının UFRS'ler ile birlikte AB Direktiflerine de bağlı kaldıklarını açıkladıkları gör÷lmektedir. Türk bankasının ise iki konsolide finansal tablolar seti hazırladığı ve bu setlerden birinin UFRS, diğerinin Türk Bankacılık Kanunu ve BDDK tebliğlerine uygun olarak hazırlandığını belirttiği gör÷lmüştür.

Bankaların tamamı UMS 1 kapsamında gerekli gör÷len tüm finansal tablolarını eşit derecede önemle kullanıcılarına sunmuşlardır. Tabloların isimlendirilmelerinde farklılıklar gör÷lmektedir. AB üyesi ÷lkelerin bankalarının standartta Finansal Durum Tablosu olarak belirtilen tabloyu “bilanço” olarak adlandırdıkları ve bu durumun AB Direktiflerinde söz konusu tablonun “bilanço” olarak adlandırılmasından kaynaklandığı düşün÷lmektedir.

Tüm bankalar varlık ve yüküml÷lüklerini likiditeye göre azalan sıralama ile finansal durum tablolarında sunmuşlardır; ancak, tablonun formatı konusunda farklılıklar bulunmaktadır. Sermayeye yönelik açıklamaları bankalar finansal tablo setinde açıklamak yerine faaliyet raporlarının finansal tablolar seti dışındaki bölümlerinde açıklamışlardır.

Çalışmada finansal durum tablosunun sunumuna ilişkin küçük farklılıklar bulunsa da bu tabloların karşılaştırılabilir olmaları konusunda sorun bulunmadığı gör÷lmüştür; ancak, kapsamlı gelir tablolarına ilişkin sorun yaratabilecek farklılıklar bulunmaktadır. Bankaların hesap adları, hesap içerikleri, hesapları kâr zarar tablosunda raporlama yerleri çeşitlilik göstermektedir. Kâr zarar tablolarıyla ilgili olarak gör÷len bu farklılığın aksine, diğer kapsamlı gelir tabloları karşılaştırılabilir durumdadır.

Standardın gerekli gördüğü gelir gider unsurlarının tamamı bankalar tarafından raporlanmıştır. Standardın, bu unsurların iki ya da tek tabloda sunulabileceği yönündeki maddesine tüm bankaların uyduğu gör÷lmektedir. Gelir ve giderlerin bu tablolarda çeşit esasına göre raporlandıkları, olağan dışı gelir ve gider kalemlerinin hiçbir tabloda raporlanmadığı, diğer faaliyet gelir ve giderlerinin içeriklerinde ise bazı farklılıklar bulunduğu gör÷lmüştür.

Bazı bankaların gelir tablolarında “faaliyet gelirleri” başlığı ile faaliyetlerinden elde ettikleri geliri sundukları, bazılarının ise bu ayrımı yapmadıkları gör÷lmüştür. Bu ayrımı yapan bankaların temettü gelirlerini faaliyet gelirlerinin içinde ya da dışında raporladıkları ve bu

Türkiye Ve Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerden Seçilen Bankaların Finansal
Tablolarında Sunulan Muhasebe Politikalarının Uluslararası Finansal Raporlama
Standartları Açısından İncelenmesi

nedenle faaliyet gelirlerinin içerikleri konusunda farklılıklar bulunduğu görülmüştür. Kuşkusuz alım satım amaçlı elde tutulan finansal araçlardan elde edilen temettü gelirlerinin faaliyet gelirleri kapsamında; ancak, iştirak ve iş ortaklıklarından elde edilen temettü gelirlerinin faaliyet dışı gelirlerde gösterilmesi nedeniyle temettü gelirlerinin her iki bölümde raporlanması uygun bir politikadır.

Tüm bankalar nakit akış tablolarında nakit akışlarını standardın gerekli gördüğü şekilde işletme, yatırım ve finansman faaliyetlerine göre bölümlemişlerdir. Finansal tablolarda yer alan hesap kalemleri için dipnot açıklamaları bulunmakta olup, bankaların özkaynak değişim tabloları dışındaki tüm tabloları için, her hesap kalemi için olmasa da hesap kalemleriyle ilgili açıklamalar yaptıkları görülmüştür.

Örnekleme yer alan bankalar, nakit akış tablolarında nakit akışları, standardın gerektirdiği şekilde işletme, faaliyet ve yatırım faaliyetlerinden kaynaklı nakit akışlar olarak brüt yöntemi uygulayarak sunmuşlardır.

Muhasebe Politikaları ve Muhasebe Politikalarında Değişiklikler Standardı metninde yer alan açıklamalar kısmından 4 kriter belirlenmiş ve bankaların bu 4 kriteri sağlayıp sağlamadıklarına ilişkin olarak, tüm bankaların henüz yürürlüğe girmemiş UFRS başlık ve yürürlük tarihlerini ve bunların banka finansal tablolarına olası etkilerini açıkladıkları görülmüştür. Örnekleme bankalarının hiç biri henüz yürürlüğe girmemiş bir UFRS'yi uygulamaya başladığına dair açıklama yapmamıştır.

Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar standardı kapsamında bankaların finansal tablo onay tarihleri ve onayların tarafları dipnotlarında açıklayıp açıklamadıklarına bakılmış ve bankaların hepsinin bu bilgileri dipnotlarında sundukları, düzeltme gerektirmeyen olayın finansal etkisi veya böyle bir etkinin söz konusu olmadığına ilişkin olaraksa 3 bankanın açıklama yaptığı, 3 bankanın açıklama yapmadığı görülmüştür.

Gelir Vergileri Standardı kapsamında bankaların ertelenmiş vergi varlıkları ve ertelenmiş vergi borçlarını finansal tablolarında raporlayıp raporlamadıklarına bakılmış, tüm bankaların bu raporlamayı yaptıkları ve bu unsurları standartla uyumlu şekilde mahsup etmeden sundukları tespit edilmiştir.

Maddi Duran Varlıklar Standardı kapsamında yapılan incelemede, bankaların maddi duran varlıklarını ilk muhasebeleştirilmeleri sırasında maliyeti esas aldıkları, maddi duran varlıklarını faydalı ömürlerini belirterek sundukları ve doğrusal amortisman yöntemini uyguladıklarını açıkladıkları görülmüştür.

Hasılat Standardı kapsamında bankaların gelir tablolarını özet ya da detaylı olarak sunmalarına ilişkin inceleme yapılmış, tüm bankaların detaylı sunum yaptığı görülmüştür. Bankalarda hasılatın ölçümü standart gereği diğer işletmelerden farklı olsa da finansal tablolarında hasılatın nasıl ölçüldüğünü sadece Fransa bankası açıklamıştır. Standart, ortakların temettüleri alma hakkı ortaya çıktığında temettülerin raporlanması ve bu bilginin sunulması gerektiğini belirtirken, bu konuda hiçbir banka dipnotunda açıklama görülememiştir. Bu bilginin Türk bankasının dipnotlarında açıklanmamış olmasının, bankaların kâr dağıtım konularını genel kurul toplantılarında alıyor olmaları ve bu toplantıların sonraki yılın ilk çeyrek döneminde yapılıyor olması sebebiyle henüz kâr dağıtım kararlarının alınmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışanlara Sağlanan Fayda Standardı kapsamında yapılan çalışmada, tüm bankalar hesaplamalarda aktüeryal yöntemleri uyguladıklarını açıklamışlar, AB üyesi ülke bankaları aktüeryal varsayımlar kapsamında demografik varsayımları açıklarken, Türk bankasının bu açıklamayı yapmadığı görülmüştür. Aktüeryal varsayımlar kapsamındaki finansal varsayımlar sadece İsveç bankası tarafından açıklanmıştır. Tüm bankalar aktüeryal kazanç ve kayıplarını diğer kapsamlı gelir unsuru olarak raporlamışlardır.

Kur Değişiminin Etkileri Standardı kapsamında yapılan incelemede finansal tabloların başka para birimlerine çevrilmelerinden kaynaklı farklarını diğer kapsamlı gelir tablolarında ilgili hesapta finansal tablo kullanıcılarına sundukları görülmüştür.

Borçlanma Maliyetleri Standardı kapsamında işletmeler, özellikle varlıklarına ve bunlarla ilgili olarak katlandıkları herhangi bir borçlanma maliyetine ilişkin açıklamada bulunmamışlardır. Bu durumla bağlantılı olarak dipnot açıklamalarında aktifleştirme oranına da ilişkin herhangi bir bilgi görülememiştir.

İlişkili Taraf Açıklamaları Standardı hükümleri temel alınarak yapılan incelemede tüm bankaların ilişkili taraf açıklamalarını ve bu

Türkiye Ve Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerden Seçilen Bankaların Finansal
Tablolarında Sunulan Muhasebe Politikalarının Uluslararası Finansal Raporlama
Standartları Açısından İncelenmesi

tarafından borç ve alacaklarını, gelir ve giderlerini finansal tablo kullanıcılarına sundukları görülmüştür.

Emeklilik Fayda Planları Standardı kapsamında bankaların emeklilik fayda planlarına ilişkin açıklama yapıp yapmadıkları araştırılmış ve tüm bankaların söz konusu açıklamaları yaptıkları görülmüştür.

İştirakler ve İş Ortaklıkları Standardı gerekleri üzerinden yapılan incelemede bankaların söz konusu yatırımlarıyla ilgili olarak öz kaynak yöntemini uyguladıkları, bu yatırımlarını finansal durum tablolarında sundukları ve bunlardan kaynaklı kâr ve zararlarını gelir tablolarında raporladıkları görülmüştür. Standardın hükümleri arasında yer alan iştirak ve iş ortaklıklarından kaynaklı koşullu yükümlülüklerin finansal tablo kullanıcılarına sunulmalarıyla ilgili olarak sadece Alman ve İsveç bankalarının açıklamaları bulunmaktadır. Diğer bankaların bu tür bir yükümlülükleri bulunmadığından bu açıklamayı yapmadıkları düşünülmektedir.

Finansal Araçlar: Sunum Standardı hükümlerinin uygulanıp uygulanmadığına ilişkin olarak yapılan incelemede, Fransa, İtalya ve Türkiye bankalarının finansal araçlarını finansal durum tablolarında, diğer bankaların ise dipnotlarında sundukları görülmüştür. Finansal borçların ise tüm bankalar tarafından finansal durum tablosunda raporlandığı ve tüm banka dipnotlarında finansal varlık ve borçlara ilişkin açıklama yapıldığı tespit edilmiştir. Fransa, İngiltere, İsveç ve İtalya bankaları standardın uygun gördüğü durumlarda finansal varlık ve borçlarını netleştirerek sunduklarını ifade etmişlerdir. Diğer ülke bankalarında finansal varlık ve borçların netleştirilmesine ilişkin açıklama görülmemiştir.

Hisse Başına Kazanç Standardı kapsamında bankaların hisse başına kazanç politikalarını açıklama durumlarına ve adi hisse başına kazanç ve sulandırılmış hisse başına kazanç tutarlarını finansal tablolarında kullanıcılara sunup sunmadıklarına bakılmış ve tüm bankaların söz konusu açıklamaları yaptıkları görülmüştür.

Karşılıklar, Koşullu Varlıklar ve Koşullu Borçlar Standardı kapsamında yapılan incelemede bankaların finansal tablolarında karşılıklarını raporladıkları ve bu raporlamanın yapılabilmesi için gerekli şartları dipnotlarında açıkladıkları görülmüştür. Bankalar karşılıkların tahmin yöntemlerini de dipnotlarında açıklamışlardır. Her

bir karşılık sınıfı için kullanıcılara gelişimi göstermek adına dönem başı ve dönem sonu karşılıkların defter değerleri de dipnotlarda sunulmuştur. Standardın gerekli gördüğü koşullu varlık ve koşullu borçların dipnotlarda açıklanmasına ilişkin olarak bankaların gerekli açıklamaları yaptıkları tespit edilmiştir. Örnekleme yer alan diğer bankalardan farklı olarak Türk bankasının finansal durum tablosunda serbest karşılıkların bulunduğu görülmüştür. Serbest karşılıklar BDDK'nın muhtelif riskleri göz önünde bulundurularak, bankaları ayırmaları konusunda zorunlu tuttuğu karşılıklardır. KGK ve BDDK tarafından yapılacak bir çalışma ile karşılıklar konusunda AB ile uygulamadaki uyumsuzluğun ortadan kaldırılabilceği düşünülmektedir.

Maddi Olmayan Duran Varlıklar Standardı hükümleri baz alınarak yapılan incelemede, bankaların standarda uygun olarak, maddi olmayan duran varlıklarını maliyet yöntemiyle raporladıkları, sonraki yıllarda değerlendirme yapmadıkları, sınırlı ömre sahip maddi olmayan duran varlıklarını standardın önerdiği amortisman yöntemlerinden doğrusal amortisman tabi tuttıkları ve sınırsız ömre sahip maddi olmayan duran varlıklarını ise itfa etmediklerini açıkladıkları görülmüştür.

Finansal Araçlar, Muhasebeleştirme ve Ölçme Standardı gereği kredi ve alacakların itfa edilmiş maliyetle değerlendirilmesi gerekmektedir. Örneklem kapsamında finansal tabloları incelenen bankaların bu varlıkları itfa edilmiş maliyetle değerledikleri ve standardın gerekli gördüğü şekilde itfa oranı olan etkin faiz oranını dipnotlarında açıkladıkları görülmüştür. Satılmaya hazır finansal varlıklar ve gerçeğe uygun değer farkı kâr/zararda raporlanan finansal araçlar gerçeğe uygun değerle değerlendirilerek finansal tablolarda raporlanmışlardır. Tüm bankalar standart hükümlerine uygun olarak riskten korunma amaçlı türev ürünlerini hangi riskten korunmak amacıyla kullandıklarını finansal tablo dipnotlarında açıklamışlardır.

Hisse Bazlı Ödemeler Standardı kapsamında bankaların hisse bazlı ödemelerine ilişkin açıklamalar yapıp yapmadıklarına bakılmış, örnekleme yer alan bankalardan Türkiye dışında kalan bankaların bu açıklamayı yaptıkları görülmüştür. Türk bankasında bu açıklamanın bulunmamasının nedeni Bankacılık Kanunu'nda engel bir durum olmamasına karşın, uygulamada hisse bazlı ödemelerin Türk Bankacılık Sistemi'nde uygulanmıyor olmasıdır.

Türkiye Ve Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerden Seçilen Bankaların Finansal
Tablolarında Sunulan Muhasebe Politikalarının Uluslararası Finansal Raporlama
Standartları Açısından İncelenmesi

Satış amaçlı elde tutulan varlıklar ve durdurulan faaliyetlerin finansal durum tablosunda ayrı bir kalem olarak Almanya, İngiltere, İsveç ve Türkiye bankaları tarafından raporlandığı görülmüştür. Fransa ve İtalya bankalarının satış amaçlı elde tutulan varlık ya da durdurulan faaliyetleri bulunmadığından bu sunumu yapmadıkları düşünülmektedir.

Fransa ve İtalya bankaları finansal tablolarında bu ayrımı yapmamışlardır. Durdurulan faaliyetlere ilişkin açıklamaların ise İsveç bankası tarafından yapıldığı tespit edilmiş olup, diğer bankalarının durdurulan faaliyetleri bulunmadığından bu ayrımı yapmadıkları sonucuna varılmıştır.

Finansal Araçlar: Açıklamalar Standardı kapsamında gerekli görülen likidite ve piyasa riskine ilişkin tanımlama, ölçme ve risklere karşı kullanılan yöntemle ilişkin açıklamaların örnekleme yer alan tüm bankalar tarafından açıklandığı görülmüştür.

Faaliyet Bölümleri Standardı kapsamında finansal tabloları incelenen bankaların hasılatlarının faaliyette buldukları coğrafi bölgelere göre dağılımını açıklayıp açıklamadıklarına bakılmış ve tüm bankaların bu ayrımı ve ilgili açıklamayı yaptıkları görülmüştür.

Konsolide Finansal Tablolar Standardı hükümleri baz alınarak yapılan incelemede bankaların konsolidasyona ilişkin muhasebe politikalarını ve uyguladıkları konsolidasyon yöntemini dipnotlarında açıkladıkları görülmüştür.

Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar standardının hükümleri çerçevesinde örnekleme yer alan bankaların yatırım yaptıkları işletme üzerinde kontrol güçlerinin bulunup bulunmadığını açıkladıkları görülmüştür. Standardın gerekli gördüğü müşterek anlaşmalara ilişkin açıklamalar ise dipnotlarda bulunmamakta olup, bankaların müşterek anlaşmaları bulunmadığından bu açıklamayı yapmadıkları düşünülmektedir.

Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü Standardı kapsamında finansal tabloları incelenen bankaların gerçeğe uygun değer ölçümlemlerini yaptıkları yöntemi açıklayıp, açıklamadıklarına bakılmış ve tüm bankaların gerekli açıklamayı dipnotlarında yaptıkları görülmüştür.

5. ÖNERİLER

Çalışma sonunda, UFRS'lere uyumlu finansal tablo hazırladıklarını belirten bankaların aşağıda sıralanan önerilere uyararak banka finansal tablolarının daha açık, şeffaf ve karşılaştırılabilir finansal tablolar sunabilecekleri kanaatine varılmıştır:

1. Bankalar finansal tablolarını hazırlarken uyguladıkları muhasebe politikalarını ya tek bir dipnot açıklaması olarak yapmakta ya da ilgili hesabın dipnotunda açıklamaktadırlar. Finansal tablo kullanıcılarının bu açıklamalara kolay erişimini sağlamak adına bu açıklamaların mevcut iki uygulamadan biri zorunlu tutularak tek biçimde yapılması sağlanmalıdır.

2. Bankaların finansal tablo içerikleri benzer nitelikte olsalar da farklı ülkelerde tek bir finansal tablo formatının uygulanıyor olmaması, bu tabloların karşılaştırılabilir olmaları konusunda güçlükler neden olmaktadır. Bu nedenle bir finansal tablo seti formatının oluşturulması ve bankaların bunlarla uyumlu sunum yapmaları gerekmektedir.

3. Gelir tablolarında gelir unsurlarının raporlanma yerlerinde farklılıklar bulunması sebebiyle kullanıcılar için bu tabloların anlaşılmasında ve karşılaştırılmasında güçlükler bulunmaktadır. Bu nedenle bu tablolar için bir gelir tablosu formatının hazırlanarak bankalar tarafından bu formata uygun raporlama yapılmasının zorunlu tutulması gerekmektedir.

4. Finansal tabloların hazırlanmasında ve sunumunda her ne kadar UFRS hükümleri geçerli olsa da AB direktifleri ve BDDK düzenlemeleri gibi başka otoritelerin banka finansal tabloları üzerinde etkileri görüldüğünden bu otoritelerin tek bir düzenlemeyi bankalar için temel olarak göstermeleri gerekmektedir.

5. Finansal Araçların sunumunda bazı bankaların bunları finansal durum tablosunda bazılarının ise dipnotlarda açıkladıkları görüldüğünden burada bu iki uygulamanın tek uygulamaya düşürülmesi gerekmektedir.

6. Bankaların sunumda kullandıkları muhasebe terimlerini standartlarda geçen halleri ile finansal tablolarında sunmaları kullanıcıların bu tabloları daha kolay anlayıp sunmalarına katkı sağlayacaktır.

7. AB ülkelerinden farklı olarak Türkiye'deki serbest karşılık uygulamasının, BDDK ve KGK tarafından yapılacak ortak düzenleme ile uygulamadan kaldırılması, karşılıklara ilişkin AB ile Türkiye arasındaki uygulama farklılığının ortadan kalkmasını sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Ağca, A., ve R. Aktaş. 2007. "Uluslararası Muhasebe/finansal Raporlama (IAS/IFRS) Standartları İMKB'de Yeralan Firmaların Finansal Tablolarını Nasıl Etkiledi?", Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Kütahya.
- Ahmed, A. A., ve M. M. Dey, 2010. "Accounting Disclosure Scenario: An empirical study of the banking sector of Bangladesh" , Accounting and Management Information System.
- Akdoğan, N. 1991. "Dördüncü Yönergenin Önerdiği Bilanço Tablosu ve Ülkemizdeki Uygulamaların Karşılaştırılması" , Avrupa Topluluğu Entegrasyon Muhasebe Standartları, Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını.
- Akdoğan, N. ve O. Sevilengül. 2008. "TMS ve TFRS Uygulamalarının Tek Düzen Hesap Planı Üzerine Etkileri ve Öneriler", Bildiri Kitabı, 59:.
- Akdoğan, N. 2013. Başkent Üniversitesi Muhasebe Standartları Eğitim Notları.
- Armstrong, C., M. Barth, , ve E. Riedl. 2010. "Market Reaction to the Adoption of IFRS in Europe", The Accounting Review.
- Baddevithana, T. D. 2012. "Bank Regulation Implications for Managing Accounting Quality Risk: Basel and IFRS Perspective", Greenwich.
- Bankacılık Kanunu md. 40. 2005.
- Barth, M., W. Landsman, ve M. Lang, 2008. "International Accounting Standards and Accounting Quality", Journal of Accounting Research.
- BNP Paribas Bank. 2014. Annual report. https://invest.bnpparibas.com/en/annual_reports (Erişim Tarihi: 15.10.2015).

- Botosan, C. 1997. "Disclosure Level and The Cost of Equity Capital", *The Accounting Review*.
- Botosan, C. 2002. "Re-Examination of Disclosure Level and the Expected Cost of Equity Capital". *Journal of Accounting Research*.
- Bushman, R. 2014. "Thoughts on Financial Accounting and The Banking Industry", *Journal of Accounting and Economics*.
- Cemalcılar, Ö., ve Önce, 1999. *Muhasebenin Kuramsal Yapısı*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Ching Chan, A., Y.T. Hsieh, , E. Lee., ve M. L. Yueh., 2015. "Does Financial Statement Information Affect Cross-border Lending by Foreign Banks in the Syndicated Loan Market? Evidence from a Natural Experiment", *Journal of Accounting and Public Policy*.
- Commerz Bank. 2014. Annual report. <https://www.commerzbank.de/media/aktionare/service/archieve/konzern/2015_2> (Erişim Tarihi: 15.10.2015).
- Çankaya, F. 2007. "Uluslararası Muhasebe Uyumunun Ölçülmesine Yönelik Bir Uygulama: Rusya, Çin ve Türkiye Karşılaştırılması", *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Daske, H., ve G. Gebhardt, 2006. "International Financial Reporting Standards And Experts' Perceptions Of Disclosure Quality", *Abacus*.
- Demir, V. 2009. "Finansal Raporlama Uygulamalarına İlişkin Farklı Yaklaşımlar", *Muhasebe ve Denetime Bakış*.
- Depoers, F. 2000. "A Cost Of Benefit Study Of Voluntary Disclosure: Some Empirical Evidence From French Listed Companies", *The European Accounting Review*.
- Eken, H., H. Selimler, 2013. *Temel Banka Muhasebesi*, Der Yayınları, İstanbul.
- Emenyonu, E., A. Adhikari., 1998. Measuring the Degree of International Harmony in Selected Accounting Measurement Practise *Australian Accounting Review*, 8.

Türkiye Ve Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerden Seçilen Bankaların Finansal Tablolarında Sunulan Muhasebe Politikalarının Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Açısından İncelenmesi

- Glaum, M., ve D. Street, 2003. "Compliance with the Disclosure Requirements of Germany's New Market, IAS Versus US GAAP", *Journal of International Financial Management and Accounting*.
- Güneş, R., A. F. Durmuş, ve B. Solak, 2012. "Küreselleşmenin Muhasebe Uygulamalarına Etkisi", *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 57.
- Hazar, A., Ş. Babuşçu, 2013. *Banka Aktif Pasif Yönetimi*, Asil Yayın Dağıtım, Ankara.
- Hossfeld, C. ve C. Simon, 2004. "La comptabilite des banque Jurisclasseurs Do Comptable", Paris.
- HSBC Bank. 2014. Annual report. <<https://www.hsbc.com/financialreports/annualreports>> (Erişim Tarihi: 15.10.2015).
- IASB, IFRS Red Book 2014. IFRS Foundation, Londra.
- İş Bankası. 2014. Annual Report. <https://www.isbank.com.tr/EN/about-isbank/investor-relations/publications-and-results> (Erişim Tarihi:10 Eylül 2015)
- Kaçmazoğlu , B. 2002. *Doğu- Batı Çatışması Açısından Globalleşme, Eğitim Araştırmaları*.
- Kaval, H. 2011. *TMS Kapsamında Çeşit Esasına Göre Kar Zarar Ve Diğer Kapsamlı Gelirler Tablosu*, Ankara.
- Koç Yalkın, Y. 2008. *Genel Muhasebe İlkeler Ve Uygulamalar Tek Düzen Muhasebe Sistemi*, Nobel Yayınları, Ankara.
- Meek, G., Roberts, Gray, ve J. Sidney, 1995. "Factors Influencing Voluntary Annual Report Disclosures By U. ,U.K. And Continental European Multinational Corporation", *Journal of International Business Studies*.
- Methibay, Y. 2001. *İktisadi ve İdari Bilimler Sözlüğü*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Nobes, C. ve R. Parker, 2008. *Comparative Financial Accounting*, Londra.

- Nordea Bank. 2014. Annual report.. <https://www.nordea.com/2014-01-01_Annual-Report-2014-NordeaBank> (Erişim Tarihi: 10 Eylül 2015).
- Örten, R., H. Kaval, ve A. Karapınar, 2014. 2014 TMS-TFRS, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Öztürk, C. 2011, Finansal Tabloların Dipnotlarında Sunulan Muhasebe Politikalarının Uluslararası Muhasebe Standartları Açısından İncelenmesi, Ankara.
- Parasız, İ., 2014. Modern Bankacılık Teori Ve Uygulama. Ezgi Kitabevi, Bursa.
- Ramanna, K., ve E. Sletten, 2009. Why do Countries Adopt International Financial Reporting Standards? Boston: Harvard Business School.
- Sevilengül, O. 2014. Genel Muhasebe, Gazi Kitabevi, Ankara
- Street, D., ve Bryant, 2000. “Disclosure Level And Compliance With Iass: A Comparison Of Companies With And Without U.S. Listings And Filing”, The International Journal of Accounting.
- Street, D., ve Gray, 2002. “Factors Influencing The Extend Of Corporate Compliance With International Accounting Standards: Summary Of Research Monograph”, Journal of International Accounting, Auditing, Taxation.
- Tolga, B. 2014. UFRS Dipnot Açıklama Gerekliliklerine Uyum: Literatür Araştırması, Mali Çözüm, 179.
- UniCredit Bank. 2014. Annual report. www.unicreditgroup.eu/en/investors/financial-report.html. (Erişim Tarihi: 10 Eylül 2015).
- Woods, M., Marginson,D. 2004. “Accounting for Derivatives: An Evaluation of Reporting Practise by UK Bank”, Accounting in Europe, 13.